

NA DE TRUMP-DOCTRINE: WHAT'S NEXT VOOR BELGIË EN DE NAVO?

---

1. Introductie

Op 2 februari 2018 publiceerden de Verenigde Staten een nieuwe 'Nuclear Posture Review' (NPR 2018), een strategisch document dat het Amerikaanse kernwapenbeleid onder President Trump vormgeeft.¹ Deze NPR volgt op de Nuclear Posture Review die in 2010 werd gepubliceerd onder toenmalig president Obama.

Volgens de NPR 2018 willen de VS de komende jaren twee nieuwe types 'bruikbare' kernkoppen ontwikkelen. De komende dertig jaar wordt ook 1.200 miljard dollar vrijgemaakt voor de modernisering van kernwapens. De omstandigheden waarin de VS kernwapens willen inzetten worden bovendien uitgebreid. De nieuwe NPR schetst daarnaast een gevaarlijkere wereld, die opnieuw gekenmerkt wordt door geopolitieke rivaliteit. Hij spreekt expliciet over een "return of Great Power Competition" en verwijst uitdrukkelijk naar het gevaar dat uitgaat van Rusland, China, Noord-Korea, Iran en niet-statelijke (terroristische) actoren.² Die teneur komt eveneens terug in de nieuwe Amerikaanse Nationale Veiligheidsstrategie (december 2017) en de nieuwe Nationale Defensiestrategie.

De publicatie van de NPR 2018 kwam er kort nadat de Bulletin of the Atomic Scientists op 25 januari 2018 aankondigde de wijzer van de beroemde 'Doomsday Clock' te verschuiven naar 2 minuten voor 12.³

2. Wat staat er in de NPR 2018?

2.1. Nieuwe 'bruikbare' kernkoppen

De NPR 2018 stelt dat de VS de komende jaren **twee nieuwe types 'bruikbare' 'low-yield' kernkoppen** willen ontwikkelen. "The United States must be capable of developing and deploying new capabilities (...) This need for flexibility runs contrary to a rigid, continuing policy of no new nuclear capabilities", stelt de nieuwe Amerikaanse kernwapendoctrine.⁴

De ontwikkeling van nieuwe types kernwapens gaat in tegen het Non-proliferatieverdrag (NPV) uit 1970, de hoeksteen van het mondiale kernwapenregime. Volgens de NPR 2018 moeten 'kleinere' kernwapens de geloofwaardigheid van de Amerikaanse nucleaire 'deterrent' verhogen, doordat ze Rusland het signaal zouden sturen dat de VS niet terugschrikt om kernwapens ook effectief in te zetten. Dit vanuit de veronderstelling dat Amerikaanse beleidsmakers niet bereid zouden zijn om kernwapens ook effectief in te zetten, omdat hun vernietigingskracht te groot is. "This will help counter any mistaken perception of an exploitable 'gap' in US regional deterrence capabilities", stelt de NPR 2018.⁵

---

¹ Zie <https://media.defense.gov/2018/Feb/02/2001872886/-1/-1/1/2018-NUCLEAR-POSTURE-REVIEW-FINAL-REPORT.PDF>.

² Nuclear Posture Review 2018, p. 6.

³ 'Doomsday Clock nooit dichterbij middernacht – reactie Belgische Coalitie tegen Kernwapens', 26 januari 2018, NoNukes.be.

⁴ Nuclear Posture Review 2018, p. 27.

⁵ Nuclear Posture Review 2018, p. 55.

De twee nieuwe types kernkoppen zijn de volgende:

- De ontwikkeling van een ‘*low-yield*’ kernkop voor de Trident II D5LE-raketten, die vanaf een onderzeeër worden gelanceerd (*Sea-Launched Ballistic Missiles*, SLBM).
- De ontwikkeling van een nucleaire kruisraket die vanop zee gelanceerd kan worden (*Sea-Launched Cruise Missile*, SLCM). Dit als reactie op de Russische ontwikkeling van een nucleaire op het land gestationeerde kruisraket, wat een schending zou zijn van het Intermediate-Range Nuclear Forces (INF)-verdrag uit 1987.

Critici zijn vernietigend over deze plannen. “*Making the case that we need more low-yield options is making the case that this president needs more nuclear capabilities at his disposal, regardless of the fact that we have 4.000 nuclear weapons in our active stockpile, which is more than enough to destroy the world many times over*”, stelt **Alexandra Bell** van het Center for Arms Control and Non-Proliferation.⁶

Het dient bovendien benadrukt dat de VS nu al beschikken over een duizendtal ‘*low yield*’ kernwapens, inclusief de B-61-kernwapens die gestationeerd zijn in België, Nederland, Duitsland, Italië en Turkije.⁷ Dergelijke ‘*low-yield*’ kernwapens zijn vergelijkbaar met de wapens die werden ingezet in Hiroshima en Nagasaki en hebben dus al een enorme vernietigingskracht.

Ook voormalig Amerikaans buitenlandminister **Shultz** waarschuwde het Amerikaanse Congres in januari 2018 “dat *elke* nucleaire inzet tot nucleaire escalatie kan leiden”.⁸ Soortgelijke alarmbellen vallen ook te horen bij Amerikaanse topmilitairen⁹ en bij voormalig adjunct-Defensie minister **Andrew Weber**, die verklaarde dat “*this radical new policy will blur the line between nuclear and conventional, and will make nuclear war a lot more likely*”.¹⁰

2.2. Uitbreiding inzet-omstandigheden

De NPR 2018 stelt, net zoals zijn voorgangers, dat de VS enkel kernwapens zullen inzetten in de “meest extreme omstandigheden”. Die ‘**extreme omstandigheden**’ worden echter veel ruimer gedefinieerd. Voortaan wil de VS ook nucleair reageren op een “significante niet-nucleaire strategische aanval” (zoals cyberaanvallen¹¹) of na een aanval op “civiele bevolking en kritieke infrastructuur”.¹²

Net zoals de Obama-NPR (2010) benadrukt de NPR 2018 dat de VS “*will not use or threaten to use nuclear weapons against non-nuclear weapon states that are party to the Non-Proliferation Treaty and in compliance with their nuclear non-proliferation obligation*”.¹³ Die belofte wordt echter tenietgedaan door het dreigement om ook kernwapens in te zetten als reactie op een niet-nucleaire aanval.¹⁴

⁶ ‘*Exclusive: Here Is A Draft Of Trump’s Nuclear Review. He Wants A Lot More Nukes*’, 11 januari 2018, Huffington Post.

⁷ ‘*The B61 family of nuclear bombs*’, 1 mei 2014, Bulletin of the Atomic Scientists.

⁸ ‘*Shultz warns Congress against low-yield nuclear weapons*’, 25 januari 2018, Politico.

⁹ ‘*Trump’s Nuke Plan Raising Alarms Among Military Brass*’, 2 februari 2018, The American Conservative.

¹⁰ ‘*Pentagon Suggests Countering Devastating Cyberattacks With Nuclear Arms*’, 16 januari 2018, The New York Times.

¹¹ ‘*Pentagon Suggests Countering Devastating Cyberattacks with Nuclear Arms*’, 16 januari 2018, The New York Times.

¹² Nuclear Posture Review 2018, p. 21.

¹³ Nuclear Posture Review 2018, p. 21.

¹⁴ ‘*The experts on the new Nuclear Posture Review*’, 2 februari 2018, Bulletin of the Atomic Scientists (Sharon Squassoni).

3. Wat staat er niet in de NPR 2018?

3.1. Nucleaire ontwapening

De NPR 2018 rept nauwelijks over nucleaire ontwapening. De Verenigde Staten zijn nochtans een verdragspartij bij het Non-Proliferatieverdrag (1970), waarin kernwapenstaten zich engageren om tot volledige nucleaire ontwapening te komen. **Artikel VI van het NPV** stelt dat:

*“Each of the Parties to the Treaty undertakes to pursue negotiations in good faith on **effective measures relating to cessation of the nuclear arms race at an early date and to nuclear disarmament**, and on a treaty on general and complete disarmament under strict and effective international control.”*

De NPR 2018 vermeldt echter geen enkele keer artikel VI van het NPV. In de weinige passages waarin het NPV ter sprake komt, wordt enkel aandacht besteed aan de non-proliferatiedimensies van het verdrag. De ontwapeningsdimensie van het NPV wordt grotendeels genegeerd. De NPR 2018 stelt dat de VS hun verplichtingen onder het NPV zullen respecteren, maar lijkt hierbij te vergeten dat het NPV ook ontwapeningsverplichtingen omvat voor kernwapenstaten. De selectieve Amerikaanse interpretatie van NPV-verplichtingen zal de bestaande frustraties bij niet-kernwapenstaten over de gebrekkige implementatie van het NPV enkel versterken, en dreigt de legitimiteit van het verdrag verder onder druk te zetten.

Het NPV berust immers op een ‘*grand bargain*’: kernwapenstaten beloofden volledig te ontwapenen, in ruil voor de belofte van niet-kernwapenstaten om geen kernwapens te verwerven (non-proliferatie). Het verdrag, dat in 1970 in werking trad, werd aanvankelijk beschouwd als een tijdelijk instrument. In 1995 werd het voor onbepaalde tijd verlengd, in ruil voor de hernieuwde belofte van de kernwapenstaten om volledig nucleair te ontwapenen.

3.2. Ratificatie Comprehensive Test Ban Treaty

De NPR 2018 stelt expliciet dat de Verenigde Staten geen inspanningen zullen leveren om het Kernstopverdrag (Comprehensive Test Ban Treaty, CTBT) uit 1996 te ratificeren.

De VS roepen andere kernwapenstaten ook op om een moratorium in te stellen op nucleaire tests, maar behouden zichzelf wel het recht op nucleaire tests voor als dit noodzakelijk blijkt *“to ensure the safety and effectiveness of the US nuclear arsenal”*.¹⁵

---

¹⁵ Nuclear Posture Review 2018, p. 71.

4. Implicaties voor België en de NAVO

4.1. Modernisering B-61-kernwapens en dual use gevechtsvliegtuigen

Momenteel bevinden er zich naar schatting 150 Amerikaanse B-61 tactische kernwapens in Europa, waaronder 10 tot 20 kernwapens in Kleine Brogel. De vijf 'hosting countries' (België, Nederland, Duitsland, Italië en Turkije) zijn verantwoordelijk voor de inzet van deze kernwapens, en beschikken hiervoor over 'dual use' gevechtsvliegtuigen (*dual-capable aircraft*, DCA) die in staat zijn om kernwapens in te zetten.

De NPR 2018 benadrukt verschillende keren de centrale rol die deze *dual use* gevechtsvliegtuigen spelen in het Amerikaanse nucleaire beleid. Ze stelt dat de VS nauw zullen samenwerken met NAVO-bondgenoten "to enhance the readiness and survivability of NATO DCA", "to improve capabilities required to increase their operational effectiveness", "to promote the broadest possible participation of Allies in their agreed burden sharing arrangements regarding the DCA mission, nuclear mission support and nuclear infrastructure", en "to replace aging aircraft and weapons systems with modernized or life-extended equivalents".¹⁶

De NPR 2018 stelt expliciet dat nieuwe Amerikaanse F-35-gevechtsvliegtuigen een nucleaire taak zullen hebben: "We are committed to upgrading dual capable aircraft with the nuclear-capable F-35 aircraft. We will work with NATO to best ensure - and improve where needed - the readiness, survivability and operational effectiveness of dual capable aircraft based in Europe".¹⁷

De NPR 2018 bevestigt ook opnieuw de aanwezigheid van Amerikaanse B-61-kernwapens op Europees grondgebied, en maakt duidelijk dat de gemoderniseerde B-61-12-kernbom vanaf 2021 beschikbaar zal zijn voor Europese *dual use* gevechtsvliegtuigen.¹⁸ In de begroting van het Amerikaanse ministerie van Defensie wordt daarnaast expliciet gesteld dat sinds 2000 384 miljoen dollar werd geïnvesteerd in nucleaire infrastructuur in België, Duitsland, Italië, Nederland en Turkije. 154 miljoen dollar hiervan is momenteel "under implementation at these sites for security improvements", terwijl gesteld wordt dat NAVO recent akkoord ging met een investering van 150 miljoen dollar in de Europese nucleaire sites.¹⁹

De nieuwe NPR 2018 stelt de keuze voor België dus op scherp: wil België gemoderniseerde B-61-12-kernwapens blijven stationeren in Kleine Brogel en Amerikaanse *dual use* gevechtsvliegtuigen aankopen, of kiest het ervoor om resolute stappen richting een kernwapenvrij België te zetten?

---

¹⁶ Nuclear Posture Review 2018, p. 36.

¹⁷ Nuclear Posture Review 2018, p. 54.

¹⁸ Nuclear Posture Review 2018, p. 47-48.

¹⁹ http://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/fy2019/budget_justification/pdfs/11_NATO_Security_Investment_Program/FY19_NSIP_J-Book_Final.pdf.

Kleine Brogel en *dual use* gevechtsvliegtuigen: wat zeggen Belgische politici?

In België bestaat – op papier – een brede politieke consensus om de Amerikaanse kernwapens uit Kleine Brogel te verwijderen. In april 2015 keurden zowel het Vlaams parlement als het federaal parlement resoluties goed die de verwijdering van kernwapens uit Kleine Brogel vragen.

De N-VA stelde in 2010 dat de kernwapens in Kleine-Brogel een “*anachronisme*” en “*relikwie*” zijn die “*elke politiek, laat staan militair doel ontberen*.”²⁰ In 2013 vond toenmalig kamerlid Theo Francken het geheim akkoord rond de modernisering van de kernwapens in Kleine Brogel “*stuitend*”.²¹ Kamerlid Karolien Grosemans (N-VA) vroeg zich in 2013 in het parlement af of die modernisatie “*niet de uitgelezen kans is voor de Europese NAVO-bondgenoten om met de Amerikanen te onderhandelen om de kernwapens van het grondgebied te verwijderen*.”²² In april 2016 verklaarden Grosemans en kamerlid Tim Vandenput (Open Vld) dat de opvolger van de F-16 geen *dual use* taak hoeft te hebben.

Sinds 2010 riepen politieke zwaargewichten als Guy Verhofstadt (Open Vld), Louis Michel (MR), Willy Claes (sp.a), Jean-Luc Dehaene (CD&V) en Yves Leterme (CD&V) op tot de verwijdering van Amerikaanse kernwapens uit Kleine Brogel.

De terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens uit Kleine Brogel kan bovendien rekenen op ruime publieke steun. In een onderzoek van het Vlaams Vredesinstituut uit 2014 verklaarde 61 percent van de ondervraagden akkoord te gaan met de stelling “alle kernwapens die op Belgisch grondgebied opgeslagen zijn, moeten worden verwijderd.” 24 percent was geen voorstander van de verwijdering van kernwapens, en 15 percent sprak zich niet uit. De uitgesproken meerderheid die voorstander is van de verwijdering van kernwapens strekt zich ook uit over de partijgrenzen heen: 93,2 % (Groen), 82,9 % (sp.a), 79,5 % (PVDA), 72,1 % (N-VA), 72 % (CD&V), 68 % (Vlaams Belang) en 59,5 % (Open Vld).²³

Minister van Buitenlandse Zaken Reynders liet begin 2017 alvast geen enkele twijfel bestaan over de vermeende noodzaak van *dual use* gevechtsvliegtuigen: “*L’OTAN nous demande de continuer à maintenir nos avions de combat disponibles pour d’éventuelles missions de cette nature. Nous comptons bien remplir toutes nos obligations dans ce cadre*”. Ook toenmalig Defensie-minister De Crem was op 3 februari 2015 erg duidelijk: “*Dit toestel zal inzetbaar zijn in de NAVO-strategie die België onderschrijft, en waarin de nucleaire ontrading de essentie van het bondgenootschap vormt*.”

Huidig Defensie-minister Vandeput weigert echter om een duidelijk antwoord te geven op de vraag of nieuwe gevechtsvliegtuigen een nucleaire capaciteit moeten hebben.²⁴ Kolonel Van Pee, die binnen Defensie het aankoopprogramma van nieuwe gevechtsvliegtuigen leidt, bevestigde begin 2017 wel dat er in het lastenboek voor nieuwe gevechtsvliegtuigen (de RFGP) wordt gepolst of er “op termijn nucleaire wapens kunnen worden toegevoegd”.²⁵

²⁰ ‘Europa kernwapenvrij NU!’, 10 maart 2010, N-VA.

²¹ ‘Francken (N-VA): ‘Geheim akkoord kernwapens zonder parlementair debat is stuitend’’, 13 september 2013, De Standaard.

²² Zie [http://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/53/iC866.pdf#search="19656](http://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/53/iC866.pdf#search=).

²³ Vlaams Vredesinstituut (2014): ‘Factsheet: Opinions over kernwapens op Belgisch grondgebied’.

²⁴ Zie <http://www.dekamer.be/doc/CCRA/pdf/54/ac643.pdf>.

²⁵ ‘België vraagt of opvolgers F-16 nucleaire wapens kunnen dragen’, 14 februari 2017, Knack.

4.2. Impact op NAVO-doctrine

De nieuwe Trump-doctrine gaat lijnrecht in tegen een centrale pijler van het Strategische Concept van de NAVO, dat in 2010 werd aangenomen. Die stelt dat NAVO “*seeks to create the conditions and considering options for further reductions of non-strategic nuclear weapons assigned to NATO*”. Door nieuwe ‘bruikbare’ en niet-strategische kernwapens te ontwikkelen, ondermijnt de VS de nucleaire doctrine van de NAVO. Dat zal niet zonder gevolgen blijven. “*Any change in the nuclear strategy of the United States in the past ultimately had an impact on NATO’s strategy*”, stellen Sico van der Meer en Dick Zandee van het Nederlandse Clingendael Instituut.²⁶ De NPR 2018 stelt bovendien dat de VS “*will examine opportunities for additional allied burden sharing in the nuclear deterrence mission*”.²⁷

Experten roepen ondertussen op om de Amerikaanse kernwapens terug te trekken uit Europa en de nucleaire doctrine van de NAVO te herzien. Een nieuw rapport van het Nuclear Threat Initiative stelt dat de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens in Europa geen militair nut hebben, terwijl ze het risico verhogen op nucleaire incidenten, blunders of terroristische incidenten:

*“NATO’s status as a nuclear alliance does not depend on the presence of US nuclear weapons in Europe (...) The current security environment should not preclude Washington and NATO from reviewing NATO’s nuclear posture (...) Given these added risks, it is past time to revisit whether these forward-based weapons are essential for military deterrence and political reassurance (...) There are strong arguments for NATO to move to a safer, more secure and more credible nuclear posture without forward-deployed US nuclear weapons in Europe.”*²⁸

4.3. Ondermijning ‘progressieve benadering’

België boycotte in 2017 de onderhandelingen over een nieuw, historisch VN-kernwapenverbod, dat op 7 juli 2017 door 122 VN-lidstaten werd aangenomen. Het schoof in plaats daarvan een ‘progressieve benadering’ naar voren als enig ‘realistisch’ alternatief²⁹. Deze ‘progressieve’ benadering werd in februari 2016 uitgewerkt in een paper die België samen met zeventien andere landen onderschreef en omvat 25 maatregelen.

De NPR 2018 gaat echter lijnrecht in tegen verschillende van deze ‘progressieve’ voorstellen, wat ernstige vragen doet rijzen over de toekomstige implementatie van de ‘progressieve benadering’. De Amerikaanse kernwapendoctrine weigert kernwapensystemen te ‘de-alerten’³⁰, stelt geen verdere verminderingen van het aantal strategische en tactische kernwapens in het vooruitzicht³¹ en verhoogt opnieuw het belang van kernwapens in de Amerikaanse veiligheidsdoctrine.³² De NPR zegt ook het Kernstopverdrag (Comprehensive

²⁶ Clingendael (2018): ‘*Trump’s Nuclear Posture Review: A New Rift between Europe and the US?*’, p. 3.

²⁷ Nuclear Posture Review 2018, p. 21.

²⁸ NTI (2018): ‘*Building a Safe, Secure, and Credible NATO Nuclear Posture*’, p. 1, 4.

²⁹ United Nations General Assembly (2016): ‘*A progressive approach to a world free of nuclear weapons: revisiting the building-blocks paradigm*’, AC.286/WP.9; zie ook de Belgische stemverklaring in december 2016: http://www.reachingcriticalwill.org/images/documents/Disarmament-fora/1com/1com16/eov/L41_Poland-et-al.pdf.

³⁰ In tegenspraak met ‘progressief’ voorstel 3: “*Reducing the risk of accidental or unauthorised use of nuclear weapons through further practical measures to reduce the operational status of nuclear weapons systems in ways that promote international stability and security. De-alerting nuclear weapon systems would reduce risks and build confidence.*”

³¹ In tegenspraak met ‘progressief’ voorstel 5: “*Reduce the number of non-strategic and non-deployed nuclear weapons*” en voorstel 6: “*Commitment by States that possess nuclear weapons to reduce, and at least freeze, the number of nuclear weapons in holding pending the commencement and conclusion of a plurilateral negotiations on nuclear weapons reductions.*”

³² In tegenspraak met ‘progressief’ voorstel 7: “*Reduce the role of nuclear weapons in security doctrines.*”

Test Ban Treaty, CTBT) niet te zullen ratificeren³³, en weigert een moratorium in te stellen op kernwapentesten.³⁴

5. Conclusie

De nieuwe Amerikaanse ‘Nuclear Posture Review’ is een onverantwoordelijke breuk met een status quo die hoe dan ook al extreem gevaarlijk was. De VS willen de komende jaren twee nieuwe types ‘bruikbare’ kernkoppen ontwikkelen. De komende 30 jaar wordt 1.200 miljard dollar vrijgemaakt voor de modernisering van kernwapens. De omstandigheden waarin de VS kernwapens willen inzetten worden bovendien uitgebreid. Voortaan wil de VS ook nucleair reageren op een grootschalige niet-nucleaire aanval of na een aanval op “kritieke infrastructuur”.

De impact op de internationale (on)veiligheid is enorm. De ontwikkeling van meer ‘bruikbare’ kernwapens maakt het gebruik van kernwapens waarschijnlijker, met alle wereldwijde catastrofale humanitaire gevolgen van dien. De nieuwe Trump-doctrine gaat bovendien lijnrecht in tegen het Non-proliferatieverdrag (NPV) uit 1970, de hoeksteen van het mondiale nucleaire regime, en het nieuwe VN-kernwapenverbod. Ze dreigt een nieuwe nucleaire wapenwedloop te ontketenen tussen alle nucleaire grootmachten.

De nieuwe Trump-doctrine heeft ook directe gevolgen voor ons land, dat tien tot twintig Amerikaanse kernwapens huisvest in Kleine Brogel. De Belgische regering beweert dat die kernwapens enkel als afschrikking dienen, maar er niet zijn om ingezet te worden. Het nieuwe Amerikaanse beleid maakt brandhout van die bewering. De gemoderniseerde B-61-12-kernwapens in Kleine Brogel zijn immers ook ‘low-yield’ kernwapens, die volgens de NPR 2018 flexibeler ingezet moeten worden.

De NPR 2018 stelt bovendien expliciet dat nieuwe Amerikaanse F-35-gevechtsvliegtuigen een nucleaire taak zullen hebben, en benadrukt verschillende keren de centrale rol die Europese *dual use* gevechtsvliegtuigen moeten spelen in het Amerikaanse nucleaire beleid. De NPR 2018 bevestigt daarnaast opnieuw de aanwezigheid van Amerikaanse B-61-kernwapens op Europees grondgebied, en maakt duidelijk dat de gemoderniseerde B-61-12-kernbom vanaf 2021 beschikbaar zal zijn voor Europese *dual use* gevechtsvliegtuigen.

De NPR 2018 heeft verder ook een directe impact op de Belgische kernwapendiplomatie. Hij gaat lijnrecht in tegen de door België gepromote “progressieve benadering”, wat ernstige vragen doet rijzen over de toekomstige haalbaarheid en implementatie van deze Belgische voorstellen. Door nieuwe ‘bruikbare’ en niet-strategische kernwapens te ontwikkelen, ondermijnt de VS ook de nucleaire doctrine van de NAVO.

De federale regering moet daarom klaar en duidelijk de Trump-doctrine veroordelen. Als ze dat weigert en tactische Amerikaanse kernwapens in Kleine Brogel wil blijven huisvesten, is België medeplichtig aan de gevolgen van de nieuwe Trump-doctrine. Nu de Verenigde Staten zich opnieuw buiten internationale afspraken stellen, is het hoog tijd om Amerikaanse kernwapens uit Kleine Brogel weg te halen en nieuwe gevechtsvliegtuigen niet met kernwapens uit te rusten. Die beslissing dringt zich op korte termijn op, nu de regering de komende maanden zal beslissen welke gevechtsvliegtuigen ze wil kopen. België moet ook het nieuwe VN-kernwapenverbod ondertekenen, dat in juli 2017 door 122 landen werd aangenomen.

---

³³ In tegenspraak met ‘progressief’ voorstel 8: “Pending the entry into force of the Comprehensive Test Ban Treaty (CTBT), maintenance and declaration by all States possessing nuclear weapons of moratoria on nuclear weapons tests.”

³⁴ In tegenspraak met ‘progressief’ voorstel 17: “Achieving the early entry into force of the CTBT.”